

Światowe osiągnięcia emigrantów i emigrantek z Ukrainy

FUNDACJA
EMIC

Autor: Igor Largin

Kilka słów o autorze: jestem migrantem z Ukrainy, który musiał opuścić swój kraj z powodu konfliktu zbrojnego. Na co dzień aktywnie angażuję się w działania związane z integracją migrantów i migrantek.

Przedmiot: zajęcia z wychowawcą, zajęcia dodatkowe.

Czas: 🕒 45 min

Grupa wiekowa: 13–19 lat

Po tej lekcji uczniowie i uczennice dowiedzą się:

- o słynnych Ukraińcach i Ukrainkach, znanych na całym świecie;
- jak ważny jest proces integracji dla życia migrantów i migrantek;
- dlaczego warto pomagać migrantom i migrantkom.

Po tej lekcji uczniowie i uczennice będą potrafili wyjaśnić:

- kim są migranci/migrantki i jakie są przyczyny ich migracji;
- dlaczego ważne jest wspieranie i pomoc migrantom i migrantkom;
- opowiedzieć o słynnych na całym świecie Ukraińcach i Ukrainkach.

Metody pracy wykorzystywane podczas zajęć:

Gra *Kahoot* z komentarzami.

Instrukcja przeprowadzenia quizu za pomocą narzędzia Kahoot:

https://bit.ly/instrukcja_kahoot_fundacja_emic

Zagraj z klasą w Kahoot. Kliknij w link:

https://bit.ly/swiatowe_osiagniecia_emigrantow_z_ukrainy

Wstęp

Migracja ludności – zmiana miejsca zamieszkania lub czasowego pobytu.

Migracja na świecie osiągnęła niespotykane w historii rozmiary. Według Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji (IOM) miliard ludzi, czyli 1/7 światowej populacji, to obecnie migranci.

Siłami napędowymi tego zjawiska są klęski i katastrofy naturalne, konflikty i wojny, zmiany klimatu, starzenie się społeczeństwa w krajach uprzemysłowionych, rosnąca liczba młodych bezrobotnych w krajach rozwijających się oraz pogłębiające się różnice społeczne i gospodarcze między lepiej rozwiniętą Północą a mniej rozwiniętym Południem.

Aktualnie nie ma na świecie kraju, którego nie dotknęłyby kwestie migracji.

Miliony Polek i Polaków zostało zmuszonych do opuszczenia swojego domu w poszukiwaniu lepszego życia dla siebie i swoich rodzin. Statystyki pokazują, że aktualnie każdego roku 10 tys. Polek i Polaków jest zmuszonych do opuszczenia swojej ojczyzny (<https://www.populationof.net/pl/poland/>).

Równocześnie wiele osób migruje do Polski, która już kilka lat temu stała się krajem imigracji. Ukraińcy są dziś największą populacją migracyjną w Polsce. Według informacji Straży Granicznej, od 24 lutego 2022 roku, czyli od początku rosyjskiej agresji na Ukrainę, granicę polsko-ukraińską przekroczyło ponad 11,131 mln uchodźców i uchodźczyń z Ukrainy (<https://300gospodarka.pl/news/uchodzcy-z-ukrainy-w-polsce-liczba>).

Z pewnością nie wszyscy migranci i migrantki zostają w Polsce na stałe. Część podróżuje dalej na zachód Europy, część po jakimś czasie wraca do domu.

Podróż do nowego kraju jest dla migrantek i migrantów bardzo trudna, zarówno pod względem fizycznym, jak i psychicznym. Trzeba mieć odwagę i silny charakter, żeby zdecydować się na taki krok. Ludzie zaczynają właściwie nowe życie, muszą nauczyć się języka, poszukać pracy (zazwyczaj poniżej swoich kompetencji) i znaleźć mieszkanie w przystępnej cenie. Rzadko mają pieniądze, aby zapewnić swojej rodzinie godne życie.

Wśród migrantek i migrantów są jednak niesamowicie silne, utalentowane, niezłomne osoby, potrafiące pokonać wszelkie trudności na swojej drodze. Sławią one nie tylko własne imię, ale także swój kraj.

Przygotowałem grę quizową Kahoot
o wielkich emigrantach, którzy
zmienili świat i osiągnęli globalną sławę.

1. Współzałożycielem i głównym inżynierem systemu płatności internetowych PayPal jest:

a) Mark Zuckerberg

c) Bill Gates

b) Max Levchin

d) Jeff Bezos

Maksymilian („Max”) Rafailowych Levchin – współzałożyciel (wraz z Peterem Thielem) firmy, która stała się firmą PayPal.

Urodzony w Kijowie, w ukraińskiej rodzinie żydowskiej, Max jest z zawodu informatykiem. W 1991 roku wyemigrował do Stanów Zjednoczonych i osiadł w Chicago. W wywiadzie z Emily Chang z Bloomberga Levchin mówił o swoich trudnych doświadczeniach z dzieciństwa. Przez długi czas miał problemy z oddychaniem, a lekarze wątpili w jego szanse na przeżycie. Przy wsparciu babci i rodziców używał klarnetu, aby zwiększyć pojemność płuc. Uczęszczał do Mather High School, a następnie studiował na University of Illinois at Urbana-Champaign, gdzie uzyskał tytuł licencjata z informatyki w 1997 roku.

Max Levchin jest współzałożycielem firmy Affirm, która jest jednym z największych FinTechów na świecie. W ostatnim czasie otwarte zostało biuro firmy w Warszawie. Jak twierdzi Levchin – *Polska to dobre miejsce, aby rozwijać usługi w Europie.*

Źródła:

https://pl.frwiki.wiki/wiki/Max_Levchin

<https://www.rp.pl/biznes/art37576871-max-levchin-prezes-affirm-chce-my-byc-graczem-globalnym>

2. Hollywoodzka aktorka urodzona w Ukrainie, która zagrała główne role w filmach *Piąty element*, *Resident Evil*, *Hellboy to:*

a) Agnieszka Grochowska

c) Milla Jovovich

b) Emilia Clarke

d) Margot Robbie

Milla Jovovich – amerykańska aktorka, modelka, piosenkarka i projektantka mody. Urodziła się 17 grudnia 1975 roku w Kijowie, w Ukrainie. Jest jedynym dzieckiem aktorki Galiny Łoginowej i lekarza Bogdana Jovovicha. W roku 1980 przyszła gwiazda przeniosła się wraz z rodziną do USA. Tam w wieku 9 lat rozpoczęła pracę w modelingu. Dwa lata później była już jedną z najbardziej wziętych modelek w Stanach i zarabiała 3500 dolarów dziennie. Dzięki staraniom jej fotografa – Richarda Avedona – Milla została najmłodszą modelką, której zdjęcie pojawiło się na okładce magazynu mody.

Kiedy miała 12 lat, po raz pierwszy zagrała w filmie. Było to *Spotkanie dwóch księżyców* (1988). Jako osiemnastolatka nagrała album muzyczny *The Divine Comedy*. Krytycy oczekiwali po niej kiepskiej muzyki pop, Milla zaskoczyła jednak wszystkich, tworząc wartościowe kompozycje z użyciem instrumentów z całego świata. W 1997 roku zagrała u boku Bruce'a Willisa w filmie Luca Bessona *Piąty element*. To właśnie rola Leeloo przyniosła jej prawdziwą sławę. Od tego czasu zaczęła grać w coraz głośniejszych filmach takich jak: *Resident Evil*, *Joanna D'Arc* czy *Ultraviolet*.

Źródła:

<https://www.filmweb.pl/person/Milla+Jovovich-313>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Milla_Jovovich

3. Twórca samolotów wielosilnikowych i pierwszych śmigłowców R4 i S-51 produkowanych seryjnie w Ameryce to:

a) Władysław Sikorski

c) Artiom Mikojan

b) Oleg Antonow

d) Igor Sikorski

Igor Iwanowicz Sikorski (ur. 25 maja 1889 w Kijowie, zm. 26 października 1972 w Easton, Connecticut) – ukraiński i amerykański konstruktor lotniczy, twórca pierwszych samolotów wielosilnikowych, konstruktor wielu łodzi latających i śmigłowców. Choć do dziś trwają spory o to, jaka krew płynęła w żyłach Sikorskiego, wydaje się, że najbliższej mu właśnie do ukraińskich korzeni. Przyjmuje się jednak, że geniusz awiacji był pochodzenia ukraińsko-rosyjsko-polskiego. Jego rodzina od strony ojca była silnie związana z dawną szlachtą polską, stąd przypisuje mu się również pochodzenie polskie.

Choć myśli Sikorskiego o stworzeniu „pionowzlotu” pojawiły się niedługo po pokazie braci Wright, swą przygodę z inżynierią lotniczą zaczął od projektowania samolotów. Już kilka lat po studiach młody Sikorski skonstruował samolot Ilja Muromiec – pierwszy na świecie dwupłatowy bombowiec napędzany czterema silnikami. Stopniowo tworzył kolejne projekty samolotów, w tym głównie latających łodzi.

Gdy w 1917 roku w Rosji nastąpiła rewolucja bolszewicka, Sikorski zdecydował, że pora opuścić niebezpieczne tereny i poszukać możliwości realizacji w innym miejscu. Po krótkim postoju w Paryżu zawitał do Stanów Zjednoczonych, kraju, w którym miał osiągnąć swoje największe sukcesy. W USA, po kilku latach pracy jako nauczyciel, założył z pomocą kilku innych emigrantów firmę lotniczą Sikorsky Aero Engineering Company, którą w 1929 zakupił United Aircraft.

Igor Sikorski uważany jest za ojca współczesnych śmigłowców. 24 maja 1940 roku zbudowany według jego projektu i oblatany przez niego śmigłowiec Vought-Sikorsky 300 z silnikiem 75KM i pojedynczym wirnikiem z trzema

łopatami, można było uznać za konstrukcję w pełni zadowalającą. Warto zauważyć, że Sikorski był pilotem i samodzielnie testował swoje pionierskie konstrukcje. Miało to miejsce np. przy pierwszych, doświadczalnych projektach śmigłowca VS 300.

Igor Sikorski nazywany był „Mister Helikopter”.

Słynne konstrukcje:

- ✓ Ilja Muromiec
- ✓ Sikorsky S 44 łódź latająca
- ✓ Sikorsky VS 300 pierwszy udany śmigłowiec w układzie klasycznym
- ✓ Sikorsky R-4 pierwszy śmigłowiec produkowany seryjnie
- ✓ Sikorsky S-51 pierwszy śmigłowiec produkowany w dużej serii

Źródła:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Igor_Sikorski

<https://mlodytechnik.pl/technika/28978-igor-iwanowicz-sikorski>

4. Sześciokrotny mistrz świata w zapasach, wrestler i cyrkowiec wywodzący się z Kozaków Zaporoskich i noszący pseudonimy **Herkules** oraz **Groźny** to:

a) Georg Gakkensmidt

c) Iwan Piddubny

b) Andrzej Gołota

d) Arthur Saxon

Iwan Maksimowicz Piddubny to znany na całym świecie zawodowy zapaśnik i cyrkowiec, który dysponował ogromną siłą fizyczną. Dzięki swoim niesamowitym umiejętnościom stał się człowiekiem legendą. Jego występy zachwycały widzów w wielu krajach świata.

Urodził się 8 października 1871 roku we wsi Bogoduhovka (obecnie Kraseniwka) w Połtawie (Ukraina) jako pierworodny syn. Rodzina żyła w biedzie.

Od najmłodszych lat dzieci uczono ciężkiej pracy. W wieku dwunastu lat chłopiec został parobkiem i pracował początkowo w rodzinnej wiosce. Przez 10 lat był zatrudniany przez miejscowych bogaczy. Nie został powołany do wojska, ponieważ był najstarszym synem w rodzinie.

Po ojcu Iwan Piddubny odziedziczył dobre zdrowie, potężną budowę ciała, ogromną siłę i wytrzymałość. Po matce – ucho do muzyki, dzięki któremu został członkiem niedzielnego chóru kościelnego.

Od 1897 roku występował w cyrkach jako siłacz, uprawiając pokazowo podnoszenie ciężarów oraz wrestling. Ważył wówczas 130 kilogramów i był wegetarianinem. Podróżował i występował w Rosji i za granicą; odwiedził pięćdziesiąt miast w czternastu państwach. Przez kilka lat występował w cyrku Truzzi w Odessie.

W 1903 roku wziął udział w turnieju o mistrzostwo świata w zapasach w Paryżu i przegrał tylko z Raulem Bouchetem, który miał oszukiwać, smarując swoje ciało przed walką śliskim olejkiem. Po ujawnieniu tego incydentu Bouchet próbował rzekomo przekupić, a nawet otruć, okaleczyć lub zabić Piddubnego. W roku 1904, gdy organizatorzy zrozumieli, że Piddubny nigdy nie przestanie dążyć do zwycięstwa, zmniejszyli główną nagrodę pieniężną w turnieju o 1/3. Piddubny pokonał byłego mistrza Paula Ponsa, a następnie w finale Raula Boucheta. Zaraz po wygranej domagał się pieniędzy do ręki i powiedział: *Nie pójdę na zaplecze, bo mnie tam zabiją*. Wielokrotnie wygrywał Puchar Świata w zapasach w stylu klasycznym, między innymi w Paryżu w latach 1905, 1906, 1907 i 1908.

W roku 1910 postanowił zawiesić swoją karierę i wrócić do rodzinnej wsi. Ożenił się, kupił kilka akrów ziemi i zbudował dom oraz parę młynów. Jego przedsiębiorstwo zbankrutowało, więc w 1913 roku wrócił do kariery wrestlerskiej.

W maju 1915 roku pokonał mistrza Aleksandra Garkowienkę (zwanego Czarną Maską), a dwa dni później w Jekaterynosławiu (dzisiejszy Dniepr) innego mistrza, Iwana Zaikina.

Postulował się tam pseudonimem ringowym Ivan the Terrible, co jest przetłumaczonym na język angielski imieniem cara Iwana IV Groźnego. Był też nazywany Mistrzem Mistrzów i Rosyjskim Herkulesem.

Źródła:

<https://pl.puntomarinero.com/ivan-poddubny-photo-biography-and/>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Iwan_Piddubny

5. Ukraiński baletmistrz i choreograf uznawany za jednego z największych tancerzy XX wieku to:

a) Jurij Grigorowicz

c) Leonid Jakobson

b) Frederick Ashton

d) Serge Lifar

Serge Lifar – francuski tancerz i choreograf pochodzenia ukraińskiego. Urodzony 2 kwietnia 1905 roku w Kijowie syn Michaela Lifara i Sophie Lifar. Jako dziecko Serge marzył o karierze żołnierza. Zamiast tego w 1920 roku stawia pierwsze kroki na sali baletowej pod okiem Bronisławy Niżyńskiej. Wtedy też bez reszty postanawia poświęcić się nauce tańca, mimo że Niżyńska nie chce przyjąć go do swojej szkoły.

13 stycznia 1923 roku Serge przybywa do Paryża, by dołączyć do zespołu Ballets Russes Siergieja Diagilewa. Kontynuuje, za sprawą Diagilewa, naukę baletu u Enrico Cecchetti, by wkrótce zostać pierwszym tancerzem jego słynnego zespołu. Tańczy szereg głównych ról, w tym partie solowe, w choreografiach George'a Balanchina. W roku 1929 powstaje pierwszy balet w choreografii Lifara do muzyki Igora Strawińskiego *Le Renard*. Po śmierci twórcy Ballets Russes Serge dołącza do Paris Opéra Ballet, gdzie zostaje pierwszym solistą, a także baletmistrzem (1930-1944, 1947-1958). Uzyskawszy w 1932 roku tytuł profesora tańca, Lifar postanawia wprowadzić zmiany w nauczaniu w szkole przy Operze Paryskiej, by przygotować tancerzy do wykonywania bardziej współczesnych choreografii, a także przywrócić zespołowi baletowemu Opery Paryskiej wysoki poziom techniczny i miejsce wśród najlepszych zespołów na świecie. Serge uważał, że tradycyjne pięć pozycji baletowych ogranicza mobilność i możliwości tancerza, więc wprowadził szóstą i siódmą, w których stopy nie są wykręcone jak w pozostałych pozycjach.

Twierdził, że w balecie taniec jest istotniejszy od muzyki czy scenografii. Choreografia nie służy jedynie odzwierciedleniu muzyki, lecz jest niezależną formą sztuki.

Spuścizna Lifara jest ogromna – stworzył ponad 200 baletów i napisał 25 książek z zakresu teorii tańca. Wykształcił 11 gwiazd baletu. W 1947 roku założył Instytut Choreografii przy Grand Opera w Paryżu, a od 1955 roku prowadził kurs historii i teorii tańca na Sorbonie. Był rektorem Uniwersytetu Tańca, profesorem Wyższej Szkoły Muzycznej i honorowym przewodniczącym Narodowej Rady Tańca UNESCO.

Za życia Lifar otrzymał wiele wyróżnień z różnych krajów. Był laureatem najwyższych odznaczeń Francji: Legii Honorowej i Orderu Literatury i Sztuki, Złotego Pantofelka (najwyższego odznaczenia baletowego) oraz Oscara. Otrzymał także Złoty Medal Miasta Paryża.

Jedna z sal prób baletowych w Operze Paryskiej nosi imię Lifara.

Źródła:

<https://www.neoclassica.pl/pl/warto-wiedziec/tworcy-neoklasyki/92-serge-lifar>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Serge_Lifar

6. Amerykańska aktorka filmowa i telewizyjna urodzona w Ukrainie. Znana z roli Jackie w serialu *Różowe lata siedemdziesiąte* oraz filmów, m.in.: *Czarny łabędź*, *To tylko seks*, *Złe mamuśki*. Żona aktora Ashtona Kutchera to:

a) Jennifer Aniston

c) Izabella Skorupco

b) Barbara Brylska

d) Mila Kunis

Mila Kunis urodziła się w Czerniowcach, na terenie ówczesnej Ukraińskiej SRR w Związku Radzieckim, w rodzinie inżyniera Marka Kunisa i nauczycielki

fizyki Elwiry. W 1991 roku, u schyłku istnienia Związku Radzieckiego, rodzina 8-letniej Mili wyemigrowała do Los Angeles.

Języka angielskiego nauczyła się, oglądając program *The Price is Right* – gospodarz Bob Barker mówił wystarczająco powoli, aby mogła go zrozumieć. W Los Angeles uczęszczała do szkoły Hubert Howe Bancroft i brała udział w pozalekcyjnych zajęciach z aktorstwa. Była obsadzana w drobnych rolach w przedstawieniach dla dzieci oraz w reklamach telewizyjnych. W roku 1994 pojawiła się też w jednym z odcinków serialu *Dni naszego życia*.

Sławę przyniosła jej rola w serialu *Różowe lata siedemdziesiąte*. W 1998 roku, podczas przesłuchań, wszystkie osoby biorące w nich udział musiały mieć przynajmniej osiemnaście lat. Czternastoletnia wtedy Kunis powiedziała, że będzie miała osiemnaście lat w dniu swoich osiemnastych urodzin, nie podała jednak żadnych szczegółów. Chociaż wyprowadziła w pole reżyserów, uznano, że to ona najlepiej pasuje do charakteru postaci, którą miała grać. Kunis wiele razy powtarzała, że jest porządną, uroczą dziewczyną, całkiem inną niż Jackie, którą gra w serialu.

Na początku lipca 2015 roku w Oak Glen poślubiła aktora Ashtona Kutchera, którego poznała na planie serialu *Różowe lata siedemdziesiąte*. Para zaczęła się spotykać w kwietniu 2012 roku, a rok później oficjalnie potwierdzili swój związek. W lutym 2014 roku zaręczyli się, a jesienią tego samego roku na świat przyszła ich córka Wyatt Isabelle. W listopadzie 2016 roku urodził się ich syn Dimitri Portwood. 4 marca 2022 roku Milla i Ashton Kutcher nagrali wideo wzywające do wspierania Ukrainy. Para ogłosiła zbiórkę pieniędzy na pomoc humanitarną dla Ukraińców i Ukrainek dotkniętych rosyjską inwazją. Sami przekazali na ten cel 3 miliony dolarów.

Milla Kunis zagrała w takich filmach jak: *American Psycho II*, *Max Payne*, *Czarny łabędź*, *To tylko seks*, *Ted*, *Oz: Wielki i potężny*, *Złe mamuśki*, *Złe mamuśki 2*, *Szpieg, który mnie rzucił*, *Skandal w hrabstwie Yuba*, *Najszczęśliwsza dziewczyna na świecie*.

Źródła:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Mila_Kunis

7. Dwukrotny uczestnik NHL All-Star Game, mistrz świata, jeden z najlepszych ukraińskich zawodników w historii hokeja na lodzie to:

a) Dmytro Chrystycz

c) Mariusz Krzysztof Czerkawski

b) Wayne Gretzky

d) Alex Owieczkin

Dmytro Anatolijowycz Chrystycz – urodzony 23 lipca 1969 roku w Kijowie, były ukraiński hokeista i trener hokeja na lodzie. Jest jednym z najlepszych ukraińskich zawodników w historii tej dyscypliny. Obecnie pracuje jako trener młodzieży w drużynie HK Krzemieńczuk.

Profesjonalną grę w hokeja rozpoczął w swoim rodzinnym mieście, gdzie w sezonie 1985/86 zadebiutował w radzieckiej ekstraklasie, rozgrywając 4 mecze. W Kijowie rozegrał 6 sezonów, a w przedostatnim z nich zdobył 36 punktów w 47 meczach, co zaowocowało udziałem w Mistrzostwach Świata w 1990 roku, gdzie reprezentacja ZSRR zdobyła złote medale.

W swoim ostatnim sezonie 1990/91 rozegrał 28 spotkań w radzieckiej ekstraklasie, a następnie wyjechał za granicę, gdzie rozegrał 3 mecze w AHL dla Baltimore Skipjacks oraz w NHL dla Washington Capitals, z którymi dotarł do fazy play-off. W Waszyngtonie rozegrał 4 sezony w latach 1991-1995. Po tym czasie, wraz z bramkarzem Byronem Dafoe, w wyniku wymiany za 1. rundowy pick draftu 1996 (Alexander Volchkov) i 4. rundowy pick draftu 1996 (Justin Davis) przeniósł się do Los Angeles Kings. W swoim pierwszym sezonie w Mieście Aniołów zdobył 64 punkty, został drugim najlepszym zawodnikiem drużyny (za Wayne'em Gretzkym) i najlepszym strzelcem drużyny, a w następnym sezonie został najlepszym strzelcem drużyny z 56 punktami.

Źródła:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Dmytro_Chrysty%C4%8D

https://en.wikipedia.org/wiki/Dmitri_Khristich

8. Ukraiński i amerykański pianista żydowskiego pochodzenia. Jeden z największych pianistów w historii muzyki, zdobywca 25 nagród Grammy to:

a) John Williams

c) Władysław Szpilman

b) Vladimir Horowitz

d) Siergiej Rachmaninow

Vladimir Horowitz przyszedł na świat w 1903 roku w Kijowie, choć według niektórych źródeł był to Berdyczów. Naukę gry na fortepianie rozpoczął już w wieku sześciu lat, a muzyczne wykształcenie zdobył w Konserwatorium Kijowskim, które ukończył w 1921 roku. Wśród jego profesorów byli m.in.: Władimir Puchalski, Siergiej Tarnowski oraz Felix Blumenfeld.

Od razu po studiach rozpoczął karierę pianisty, aby utrzymać rodzinę znajdującą się w trudnym położeniu materialnym. W pierwszej połowie lat 20. XX wieku występował w Rosji jako solista i kameralista i odnosił ogromne sukcesy.

W 1925 roku wyjechał na Zachód. Zaczął od występów w Berlinie, ale już w 1928 roku dał swój pierwszy koncert w prestiżowej Carnegie Hall w Nowym Jorku. Obywatel Stanów Zjednoczonych został w połowie lat 40.

Przez prawie całe życie, z krótkimi przerwami (1953–1965 oraz 1975–1981) koncertował. Posiadał obszerny repertuar, a jego grę cechowały wirtuozeria i ekspresja. Styl Horowitza był unikatowy i niepodrabialny, znakomicie interpretował Chopina. Jego wykonania w znacznym stopniu różnią się od wykonań takich mistrzów jak np. Artur Schnabel. Najlepszym przykładem jest walc op. 64, nr 2, gdzie równy rytm w wykonaniu Schnabela zupełnie nie przystaje do subtelnych „poślizgów” dynamiczno-rytmicznych w wykonaniu Horowitza. Przykładem techniki Horowitza są wariacje na temat *Carmen*, wykorzystane w słynnej kreskówce *Tom i Jerry*. Prawdopodobnie najlepsze nagrania tego utworu pochodzą z roku 1967, choć niektórzy twierdzą, że Horowitz grał go jeszcze lepiej w latach czterdziestych XX wieku, przy czym ówczesna technika nagrywania nie była w stanie oddać maestrii jego wykonania.

Stał się rozpoznawalnym, bardzo cenionym przez publiczność muzykiem. Koncertował na całym świecie, pozostawił po sobie około 70 płyt długogrających. Mimo nawet kilkuletnich przerw w karierze – spowodowanych problemami zdrowotnymi – pozostał aktywny do końca życia. Na dziesięć dni przed śmiercią, w wieku 86 lat, dokonywał jeszcze nagrań fonograficznych.

Odnaczenia:

- ✓ 1985 – Komandor Legii Honorowej (Francja).
- ✓ 1986 – Prezydencki Medal Wolności (USA).
- ✓ 1986 – Wielki Krzyż Zasługi z Gwiazdą Orderu Zasługi Republiki Federalnej Niemiec (RFN).
- ✓ 1986 – Kawaler Krzyża Wielkiego Orderu Zasługi Republiki Włoskiej (Włochy).
- ✓ 1989 – National Medal of Arts (USA; pośmiertnie).

Źródła:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Vladimir_Horowitz

<https://www.polskieradio.pl/39/156/Artykul/2840865,Vladimir-Horowitz-Zaden-z-pianistow-nie-hipnotyzowal-tak-publicznosci>

<https://www.grammy.com/artists/vladimir-horowitz/16847>

9. Współzałożyciel Europejskiego Forum Zarządzania w Davos, aktywny członek Klubu Rzymskiego, akademik Międzynarodowej Akademii Zarządzania i Światowej Akademii Sztuki i Nauki to:

a) Alexander King

c) Michaił Gorbaczow

b) Václav Havel

d) Bohdan Hawryłyszyn

Bohdan Wołodymyr Hawryłyszyn – ukraiński, kanadyjski, szwajcarski ekonomista, działacz społeczny, urodzony 19 października 1926 roku

w miejscowości Koropiec. Podczas II wojny światowej został wywieziony do Niemiec w 1944 roku. Po zakończeniu wojny przebywał w obozie dla osób przemieszczonych. W 1947 roku przeniósł się do Kanady, gdzie pracował jako drwal, był kierownikiem zajęć wieczorowych dla Ukraińców, działał w związkach zawodowych.

W 1952 roku otrzymuje tytuł licencjata, a w 1954 – magistra specjalności inżynier mechanik na Uniwersytecie Toronto. W latach 1954-1960 zajmował stanowisko badawcze w zakresie inżynierii zarządzania w Kanadzie. Od początku lat 60. mieszkał w Szwajcarii, a w roku 1976 otrzymał stopień doktora ekonomii na Uniwersytecie w Genewie.

Hawryłyszyn był członkiem rzeczywistym Klubu Rzymskiego, współzałożycielem Europejskiego Forum Zarządzania w Davos, stypendystą i członkiem zarządu Światowej Akademii Sztuki i Nauki. Jako ekspert w dziedzinie administracji publicznej i biznesu międzynarodowego oraz stosunków międzykulturowych był prelegentem, moderatorem i przewodniczącym międzynarodowych konferencji i seminariów w ponad 88 krajach.

Od 1988 roku dobrowolnie pracował w Ukrainie. Od momentu uzyskania niepodległości przez swoją ojczyznę był doradcą kilku prezydentów, premierów i przewodniczących Rady Najwyższej Ukrainy.

Blisko trzydzieści lat Hawryłyszyn spędził w IMI Genewa. Był dyrektorem szkolenia (1960-1968), dyrektorem instytutu (1968-1986), honorowym profesorem (1986-1989).

W 1990 roku założył Międzynarodowy Instytut Zarządzania w Kijowie. W latach 1996-1997 był dyrektorem Międzynarodowej Akademii Środowiska w Genewie.

Autor ponad 100 artykułów na temat edukacji zarządzania, środowisk gospodarczych i politycznych.

Odznaczenia i nagrody:

- ✓ Złoty Medal Prezydenta Republiki Włoskiej (Włochy, 1975).
- ✓ Nagroda Wybitny Inżynier (Kanada, 1986).
- ✓ Order „Za Zasługi” III stopnia (Ukraina, 1996).
- ✓ Order Księcia Jarosława Mądrego (Ukraina, 2005).
- ✓ Order Wolności (Ukraina, 2016)

Źródła:

https://en.wikipedia.org/wiki/Bohdan_Hawrylyshyn

https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Bohdan_Hawry%C5%82yszyn&oldid=69943577

https://www.wikizero.com/pl/Bohdan_Hawry%C5%82yszyn

10. Ukraiński zoolog i mikrobiolog, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie fizjologii lub medycyny w 1908 roku. Pierwszy na świecie zwolennik jogurtu jako żywności przeciwstarzeniowej to:

a) **Ilja Miecznikow**

c) **Alexander Fleming**

b) **Ludwik Pasteur**

d) **Karol Darwin**

Ilja Miecznikow urodził się 15 maja 1845 roku w majątku rodzinnym Iwaniwka w obwodzie charkowskim (Ukraina).

W 1862 roku Ilja ukończył z wyróżnieniem gimnazjum męskie w Charkowie. Kontynuował studia na tamtejszym uniwersytecie.

W latach 1870-1882 był profesorem zoologii i anatomii porównawczej na Uniwersytecie w Odessie, kierował także stacją bakteriologiczną. W roku 1883 został przyjęty do Petersburskiej Akademii Nauk. Od 1887 roku, na zaproszenie Ludwika Pasteura, prowadził badania w paryskim Instytucie Pasteura, a w roku 1904 został tamtejszym zastępcą dyrektora. Według niektórych relacji naukowiec zdecydował się na wyjazd z Rosji ze względu na wrogość władz i środowiska naukowego wobec niego. We Francji odnalazł jednak spokój i zasłużone uznanie.

W trakcie badań nad larwami szkarłupni jako pierwszy zaobserwował zjawisko fagocytozy. Wysunął teorię, że odgrywa ono kluczową rolę w funkcjonowaniu układu odpornościowego (1893). Za prace nad zjawiskiem odporności, wraz z Paulem Ehrlichem, otrzymał Nagrodę Nobla w 1908 roku.

Miecznikow zdefiniował fagocytozę jako podstawę rozmaitych teorii, np.: odporności, atrofii i starzenia. Wiele uwagi immunolog poświęcił badaniu problematyki starzenia się. Uważał, że pogorszenie stanu ciała i śmierć następuje z powodu zatrucia organizmu różnymi truciznami.

Wierząc, że człowiek może żyć 100 lat i dłużej, Miecznikow szczególną rolę we wzmacnianiu aktywnej długowieczności przypisywał właściwej diecie i higienie. Jego zdaniem tylko dzięki szczęśliwej egzystencji człowiek bez obaw przejdzie od „instynktu życia” do „instynktu śmierci”.

Wśród czynników wpływających na jakość i długość życia wyróżnił mikroflorę jelitową. Propagował długie i szczęśliwe życie oraz popularyzował odkrycie bakterii kwasu mlekowego przez swojego ucznia Stamena Grigorowa. W 1908 roku napisał artykuł o zaletach kwaśnego mleka. Dzięki Miecznikowowi jogurt, kefir i inne fermentowane produkty mleczne są dziś częścią codziennej diety, stanowiąc wsparcie dla organizmu.

W Warszawie nazwano jego imieniem jedną z ulic w dzielnicy Ochota, przy której obecnie mieści się Wydział Biologii Uniwersytetu Warszawskiego i Budynek Radiochemii Wydziału Chemii.

Jego imię nosi Państwowa Akademia Medyczna im. I.I. Miecznikowa w Petersburgu i Odeski Uniwersytet Narodowy im. Ilji Miecznikowa.

Źródła:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ilja_Miecznikow

<https://pl.healthy-food-near-me.com/ilya-ilyich-mechnikov-biography-discoveries-facts/>

11. Ukraińsko-amerykański programista, współzałożyciel komunikatora internetowego WhatsApp (wykupionego przez Facebook Inc. w lutym 2014 roku za kwotę 19 miliardów dolarów) to:

a) Max Levchin

c) Jack Ma

b) Jan Kum

d) Mark Zuckerberg

Z pewnością każdy, kto uważa się za zaawansowanego użytkownika smartfona, wie, czym jest WhatsApp. To aplikacja mobilna zaprojektowana do szybkiego komunikowania się z przyjaciółmi i znajomymi. Każdego dnia za jej pośrednictwem wysyłanych jest ponad 50 milionów wiadomości, ale prawie nikt nie zastanawia się nad tym, kto jest twórcą tego, ułatwiającego życie, oprogramowania. Jest to Jan Kum – ukraińsko-amerykański programista, współzałożyciel i dyrektor komunikatora WhatsApp oraz druga osoba w imperium Facebooka.

Jan Kum urodził się w małej wiosce Fastów, która znajduje się w pobliżu Kijowa. Jego rodzina nie była bogata, można nawet powiedzieć, że jako dziecko żył poniżej granicy ubóstwa. Matka była gospodynią domową, a ojciec pracował jako robotnik na budowie. Jan był jedynym dzieckiem w rodzinie, która miała żydowskie korzenie (podobnie zresztą jak rodzina słynnego twórcy Facebooka Marka Zuckerberga). W 1992 roku, po upadku ZSRR i żelaznej kurtyny, rodzina Kuma zdecydowała się wyemigrować do Stanów Zjednoczonych i osiedlić w małym miasteczku Mountain View. Przybywając do USA, przyszły założyciel WhatsAppa kontynuował naukę w miejscowym liceum, a także zaczął pracować jako dozorca w sklepie.

W 1997 roku Jan Kum został przyjęty do pracy w Yahoo jako inżynier infrastruktury, gdzie pracował przez następnych dziewięć lat. W styczniu 2009 roku kupił iPhone'a i zrozumiał, że działający wówczas zaledwie siedem

miesiący AppStore, zapoczątkuje zupełnie nową branżę aplikacji mobilnych. Przystąpił więc do pracy nad własnym produktem. Niemal od razu wpadł na pomysł nazwy WhatsApp, ponieważ brzmiała ona jak „co słytać” (ang. what’s up). Tydzień później w dzień urodzin Kuma 24 lutego 2009 roku, zarejestrowano w stanie Kalifornia spółkę akcyjną WhatsApp.

Aplikacja szybko zyskiwała popularność, co zwróciło uwagę Facebooka. Jego założyciel, Mark Zuckerberg po raz pierwszy zwrócił się do Kuma wiosną 2012 roku. Początkowo spotykali się w kawiarni w Los Altos, w Kalifornii. Następnie rozpoczęła się seria kolacji i spacerów po wzgórzach nad Doliną Krzemową.

9 lutego 2014 roku, w czasie kolacji, Zuckerberg oficjalnie zaproponował Kumowi zakup firmy, a jemu samemu wejście do zarządu Facebooka. Dziesięć dni później Facebook poinformował o przejęciu WhatsAppa za 19 miliardów dolarów.

W 2014 roku magazyn „Forbes” umieścił Kuma na liście 400 najbogatszych Amerykanów (pozycja 62.), z szacowaną wartością dóbr ponad siedmiu i pół miliarda dolarów. Był najwyżej notowanym debiutantem na liście tego roku.

Źródła:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Kum

<https://pl.puntomariner.com/whatsapp-founder-jan-kum-biography/>

12. Ukraińska modelka, aktorka i dziewczyna Bonda, znana z filmów: *007 Quantum of Solace, Hitman, Johnny English, Czarna Wdowa* to:

a) Izabella Scorupco

c) Scarlett Johansson

b) Dagmara Domińczyk

d) Olga Kurylenko

Olga Kostiantyniwna Kurylenko – ur.14 listopada 1979 roku w Berdiańsku, ukraińska modelka i aktorka. Od 2001 roku posiada także obywatelstwo francuskie.

Dzieciństwo aktorki nie należało do najłatwiejszych. Gdy miała 3 lata, jej rodzice rozwiedli się, a Olga wychowywana była jedynie przez matkę i babcię. Dorastała w ubogim domu, w którym brakowało niemal wszystkiego. Chodziła do szkoły muzycznej, gdzie uczyła się gry na pianinie, a także miała lekcje baletu. Matka robiła wszystko, aby córka w przyszłości mogła mieć lepsze życie.

Gdy ukończyła 13 lat, jej urodę dostrzegł agent modelek, który zaproponował jej kontrakt w Moskwie. Od tego czasu regularnie brała udział w licznych kampaniach reklamowych. W wieku 16 lat przeniosła się do Paryża, gdzie podpisała kontrakt z agencją Madison. Pojawiała się na okładkach takich magazynów jak „Elle”, „Marie Claire”, „Madame”, „Figaro” oraz „Vogue”. Kurylenko ma na swoim koncie także kampanie dla takich marek jak Pantene, Heineken czy Carte Noire. Nie jest typową modelką wybiegową. Woli współpracować z markami w ramach promocji ich najnowszych produktów. Zagrała również w teledysku do piosenki *Love's Divine* autorstwa Seala.

Jej filmowym debiutem na międzynarodową skalę była rola we francuskim filmie *L'annulaire* (2005). W 2006 roku, a więc zaledwie rok później, zagrała w thrillerze *W skórze węża*. To właśnie ten film sprawił, że zrobiło się o niej głośno i zainteresowali się nią producenci *007 Quantum of Solace* – kolejnych przygód Jamesa Bonda.

Rola w 22. filmie o przygodach agenta 007 należy do największych sukcesów Olgi Kurylenko. Po premierze filmu jej talent aktorski został doceniony i otrzymała nominację do nagrody Saturna.

Mówi w trzech językach: rosyjskim, francuskim i angielskim.

Źródła:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Olga_Kurylenko

<https://viva.pl/moda/olga-kurylenko-najbardziej-znana-ukrainska-modelka-aktorka-i-dziewczynna-bonda-138065-r1/>

13. Jeden z najwyższych mężczyzn na świecie. Miał 2,35 m wzrostu, był najwyższym człowiekiem w USA, rekordzistą Księgi Rekordów Guinnessa i największym na świecie zwolennikiem Baracka Obamy:

a) Igor Vovkovinskiy

c) Wasyl Wirastiuk

b) Sultan Kösen

d) Mariusz Pudzianowski

Igor Vovkovinskiy przyszedł na świat w 1982 roku w Ukrainie, a siedem lat później jego rodzina przeniósła się do Rochester w USA, aby poddać chłopca leczeniu. Igor miał bowiem guza uciskającego przysadkę mózgową, która w wyniku tego uwalniała nadmiernie ilości hormonu wzrostu. Pomimo leczenia Igor nadal chorobliwie rósł, a w wieku 27 lat jego rekordowy w USA wzrost odnotowali komisarze Księgi Rekordów Guinnessa.

Spotkanie z Obamą

W roku 2009 Vovkovinskiy pojawił się na jednym z wieców politycznych Baracka Obamy, mając na sobie koszulkę z napisem „Największy na świecie zwolennik Obamy”. Został zauważony przez przyszłego prezydenta, który uścisnął mu dłoń, dzięki czemu o niezwykle wysokim mężczyźnie dowiedziały się całe Stany Zjednoczone.

W 2013 roku podczas konkursu piosenki Eurowizji wniósł na scenę piosenkarkę, reprezentującą Ukrainę – Złotą Ogniewicz.

Zdrowie Igora pogorszyło się w ostatnich latach. Miał trudności z chodzeniem, ale wciąż był oddanym wujkiem dla swojej siostrzenicy i siostrzeńca. Najwyższy człowiek w USA zmarł w 2021 roku na chorobę serca. Miał 38 lat.

Źródła:

<https://www.tvp.info/55503822/usa-zmarl-igor-vovkovinskiy-najwyzszy-czlowiek-w-usa-wg-ksiegi-rekordow-guinnessa>

https://en.wikipedia.org/wiki/Igor_Vovkovinskiy

14. Ukraiński naukowiec, polityk, historyk i mąż stanu. Przewodniczący Rady Centralnej (rewolucyjnego parlamentu Ukrainy w latach 1917–1918) i czołowa postać kultury w Ukraińskiej SRR. Jego wizerunek pojawia się na banknocie o nominale 50 hrywien. Jest to:

a) Symon Petlura

c) Mychajło Hruszewski

b) Józef Piłsudski

d) Pawło Skoropadski

Mychajło Hruszewski urodził się w 1866 roku w Kholm. Dziś to polskie miasto nazywa się Chełm. Całe swoje świadome życie Hruszewski spędził na studiowaniu historii Ukrainy i kształtowaniu jej niepodległości.

W młodości Hruszewski wstąpił na Uniwersytet Kijowski, gdzie studiował historię i filologię. Wtedy też rozpoczął swoje badania historyczne, publikowane w czasopiśmie „Kiewskaya Starina”. Oprócz artykułów ukazało się dwutomowe wydanie jego dzieł, które posłużyło za podstawę pracy magisterskiej. Po jej obronie w 1894 roku Hruszewski uzyskał stopień naukowy.

Po studiach wyjechał do Lwowa i kierował Wydziałem Historii na tamtejszym uniwersytecie. Tam też rozpoczął pracę nad stworzeniem własnej teorii pochodzenia Rusi Kijowskiej i narodu ukraińskiego. Po opublikowaniu kilku esejów na temat historii Ukrainy Mychajło przystąpił do stworzenia „Historii Ukrainy-Rusi”, która zmieściłaby się w 8 tomach. „Ukrainizacja” znalazła poparcie w społeczeństwie, a wypowiedzi naukowca zaczęły pojawiać się w ukraińskich podręcznikach historii. Hruszewski przekonywał, że Ukraińcy to naród, który istnieje od wczesnego średniowiecza. W czasach starożytnej Rosji to oni byli rdzeniem państwa, a z czasem wyłonili się jako odrębna narodowość.

Nowa interpretacja nauki historycznej nie mogła odpowiadać władzom rosyjskim. W tym okresie Hruszewski zintensyfikował propagandę antyrosyjską, dlatego znalazł się pod czujną kontrolą kontrwywiadu. W roku 1914 został aresztowany w Kijowie i po kilku miesiącach więzienia zesłany na emigrację najpierw do Simbirsk, a następnie do Kazania. Dopiero petycje kolegów naukowców pozwoliły Mychajłowi wrócić do Moskwy i kontynuować badania naukowe.

Po rewolucji lutowej, na walnym zgromadzeniu Rady Centralnej w Kijowie, przebywający na wygnaniu Hruszewski został zaocznie wybrany jej przewodniczącym. Po wydarzeniach października 1917 proklamował powstanie Ukraińskiej Republiki Ludowej w ramach federacji. W styczniu 1918 roku URL ogłosiła niepodległość i po podpisaniu odrębnego pokoju została zajęta przez Austrię i Niemcy. Centralna Rada, jako organ zarządzający, została zlikwidowana.

W roku 1919 naukowiec wyjechał do Austrii. W Wiedniu otworzył instytut socjologiczny. Dopiero w 1924 roku mógł wrócić do ojczyzny i kontynuować pracę naukową. W 1929 roku historyk został członkiem Akademii Nauk ZSRR i powrócił na Uniwersytet Kijowski na stanowisko profesora. W 1931 roku oskarżono go o kontrrewolucję i aresztowano, ale po krótkim czasie został zwolniony. Trzy lata później Hruszewski zmarł. Jego żona i córka były represjonowane, a prace naukowca zostały silnie skrytykowane przez środowisko naukowe. Dzieła słynnego ukraińskiego uczonego przypominano w 1991 roku, kiedy niepodległe państwa pojawiły się na mapie byłego ZSRR. Wizerunek Hruszewskiego znajduje się dziś na ukraińskim banknocie 50 hrywien.

Źródła:

https://en.wikipedia.org/wiki/Mykhailo_Hrushevsky

<https://pl.cultureoeuvre.com/10829245-grushevsky-mikhail-sergeevich-biography-career-personal-life>

15. Ukraińska modelka, która znajduje się w pierwszej piątce najbardziej utytułowanych modelek na świecie, urodzona w rodzinnym mieście autora – Siewierodonecku to:

a) Monika Lewczuk

c) Emily Ratajkowski

b) Irina Shayk

d) Snieżana Onopko

Snieżana Dmytriwna Onopko – ur. 15 grudnia 1986 roku w Siewierodonecku, ukraińska supermodelka.

Jej kariera w modelingu rozpoczęła się w donieckiej agencji La Mode comme la Vie. Po ukończeniu szkoły średniej przeniosta się do Kijowa, gdzie była reprezentowana przez agencję Metropolitan Premier. Latem 2004 roku dyrektor kijowskiej agencji VO! models przedstawił Snieżaną agentowi DNA Model Management. W ten sposób rozpoczęła się jej droga do sukcesu. Niebieskie oczy, ciemne blond włosy, bardzo szczupła sylwetka – tak właśnie widział ją świat wysokiej mody.

W 2005 roku stała się muzą Stevena Meisela, który wykonał kampanię reklamową z jej udziałem dla Prady i Dolce & Gabbana. Jesienią tego samego roku znalazła się na swojej pierwszej okładce włoskiego Vogue'a. Snieżana stała się gwiazdą światowych wybiegów, zdobywając prestiżowe kontrakty reklamowe z takimi markami jak m.in.: Shiseido, Lanvin, Calvin Klein, Yves Saint Laurent, Louis Vuitton, Gucci, MaxMara, Hugo by Hugo Boss, Etro, Emilio Pucci, Pierre Balmain.

Snieżana znana jest ze swojego trudnego charakteru i profesjonalizmu. Dzięki tym cechom udało jej się uporać ze skandalami, które towarzyszyły karierze. Kontrowersję wzbudza również jej niezwykle niski wskaźnik BMI, wynoszący 14,6. Niska waga uniemożliwiała jej udział w pokazach w niektórych miastach, gdzie wymagany jest wyższy wskaźnik, ze względu na walkę z anoreksją.

Sniżana Onopko zdołała osiągnąć ogromny sukces w branży modelingu. Jest doskonałym przykładem na to, jak prosta ukraińska dziewczyna może stać się światowej sławy top modelką. W trakcie swojej kariery współpracowała z najbardziej wpływowymi i odnoszącymi sukcesy markami i magazynami, dzięki czemu znalazła się na liście „10 najbardziej utytułowanych modelek na świecie”. Obecnie jest naśladowana przez tysiące dziewczyn na całym globie.

Źródła:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Sni%C5%BCana_Onopko

https://en.wikipedia.org/wiki/Snejana_Onopka

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%BD%D0%BE%D0%B-F%D0%BA%D0%BE_%D0%A1%D0%BD%D1%96%D0%B6%D0%B0%D0%B-D%D0%B0_%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%B-C%D0%B8%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B0

Podsumowanie

Proces przygotowania *Kahoota* był dla mnie ciekawy, ponieważ przed jego rozpoczęciem sam nie znałem mnóstwa faktów dotyczących wspomnianych osób. Wiele z nich nie opuściło domu z własnej woli, a niektóre ryzykowały nawet swoim życiem.

W swojej pracy podałem tylko nieliczne, ciekawe informacje o migrantach, którzy odcisnęli swoje piętno na historii świata. Jest wśród nich wiele sławnych osób i jeśli ktoś będzie naprawdę zainteresowany, może łatwo uzupełnić informacje.

Na podstawie wszystkich wymienionych wyżej historii warto zauważyć, że podróż migranta zawsze jest bardzo trudna i warta naszego szacunku.

Chcę zwrócić Państwa uwagę na fakt, że wszyscy migranci i migrantki potrzebują wsparcia. Pamiętajmy, że każdy z nas może znaleźć się na ich miejscu z rozmaitych powodów, takich jak kataklizmy czy wojny.

Mam nadzieję, że po zapoznaniu się z ciekawostkami z mojej gry zainteresujecie się nie tylko procesem migracji, ale także spróbujecie dowiedzieć się o Polkach i Polakach, którzy musieli opuścić swój dom i zacząć życie od nowa.

Dziękuję za uwagę.

Pozdrawiam

Igor Largin

Redakcja merytoryczna: Sylwia Antonowicz

Redakcja językowa: Adrian Jankowski

Skład graficzny: Kasia Piątek, kasiapiatek.pl

Miejsce i rok wydania: Toruń 2023 r.

FUNDACJA
EMIC

NRC NORWEGIAN
REFUGEE COUNCIL

Norwegian Ministry
of Foreign Affairs

Materiał edukacyjny powstał w ramach projektu „Przyjazna szkoła - integracja i edukacja”, który Fundacja EMIC realizuje przy wsparciu Norwegian Refugee Council i Norwegian Ministry of Foreign Affairs.